AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 15.3.2005
COM(2005) 87 végleges

2005/0020 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás bevezetéséről

(előterjesztő: a Bizottság)

{SEC(2005) 351}
{SEC(2005) 352}

INDOKLÁS

1. BEVEZETŐ ÉS ELŐZMÉNYEK

1.1. Bevezető

A fogyasztóvédelemről és a tájékoztatási politikáról szóló 1975. évi első programot[1], valamint az egységes piacon a fogyasztók igazságszolgáltatáshoz való jogáról és a fogyasztói jogviták rendezéséről szóló 1993. évi zöld könyvet[2] követően a Bizottság 1996-ban ajánlást fogadott el a belső piacon a fogyasztók igazságszolgáltatáshoz való jogával és a fogyasztói jogviták rendezésével kapcsolatos cselekvési tervről[3]. A cselekvési terv középpontjában az egyéni fogyasztói jogviták rendezésére irányuló eljárások elősegítése és gyorsítása állt, valamint előirányozta a bírósági eljárásokhoz való egyszerűbb hozzáférést. Az Amszterdami Szerződés 1999-es hatálybalépésével az Európai Unió célul tűzte ki, hogy többek között a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés keretében meghozandó intézkedésekkel fokozatosan megvalósítja a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget.

Az 1999-es Tamperei Európai Tanács felkérte a Tanácsot, hogy vezesse be a kis értékű követelések esetén alkalmazható egyszerűsített és gyorsított eljárásra vonatkozó közös különös szabályokat, és hogy kis értékű követelések esetén valamennyi jogcím tekintetében (vagyis nemcsak fogyasztói jogvitáknál) küszöbölje ki azon közbenső intézkedéseket, amelyek a megkeresett államban a határozatok elismeréséhez és végrehajtásához továbbra is szükségesek.

A Tanács által 2000. november 30-án elfogadott, a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott határozatok kölcsönös elismerése elvének végrehajtására irányuló intézkedésekről szóló bizottsági és tanácsi közös program[4] hangsúlyozta a kis értékű követelések elbírálására irányuló eljárások egyszerűsítésének és felgyorsításának szükségességét. A kis értékű követelések elbírálására irányuló eljárások egyszerűsítésére és felgyorsítására irányuló tárgyalások megkönnyítenék a határozatok elismerését és végrehajtását is.
A kis értékű követelések esetén alkalmazható egyszerűsített és gyorsított eljárás szükségességének az Európai Parlament is hangot adott[5]

1.2. Az európai fizetési meghagyásos eljárásról, valamint a kis értékű követelések elbírálására irányuló eljárások egyszerűsítését és gyorsítását célzó intézkedésekről szóló zöld könyv

E javaslat elfogadását messzemenő tárgyalások előzték meg mind a tagállamok, mind pedig a civil társadalom valamennyi érdekelt fele részéről. A Bizottság által 2002. december 20-án előterjesztett, az európai fizetési meghagyásos eljárásról, valamint a kis értékű követelések elbírálására irányuló eljárások egyszerűsítését és gyorsítását célzó intézkedésekről szóló zöld könyv[6] áttekintést nyújtott a tagállamokban kis értékű követelések esetén jelenleg alkalmazandó eljárásokról. Egy azt vizsgáló összehasonlító tanulmányon alapulva, hogy a

---

1 HL C 92., 1975.4.25., 2. o.
2 COM(93) 576.
3 COM(96) 13.
4 HL C 12., 2001.1.15., 1. o.
5 HL C 146., 2001.5.17., 4. o.
6 COM(2002) 746 végl.

tagállamok hogyan kezelik a felmerülő eljárásjogi kérdéseket, a zöld könyv számos kérdést megfogalmazott egy európai jogi eszköz kívánatos hatálya és jellemzői vonatkozásában.

A zöld könyvvel kapcsolatos vélemények, melyek a Bizottság által szervezett 2003. december 12-i nyilvános meghallgatáson további megbeszélések tárgyát képezték, rámutattak arra, hogy a kis értékű követelések elbírálására irányuló eljárások egyszerűsítésére és gyorsítására irányuló szabályozás bevezetését szinte kivétel nélkül úgy tekintették, hogy az további lépést jelent a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség megvalósítása felé.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a zöld könyvre adott 2003. június 18-i véleményében[7] örömmel fogadta a Bizottság kezdeményezését, hogy a kérdésről kezdjenek tárgyalásokat, továbbá a Bizottságnak a polgári eljárások felgyorsítására, valamint olcsóbbá és hatékonyabbá tételére irányuló törekvését. Támogatta továbbá egy európai eljárás bevezetését a kis értékű követelések elbírálására irányuló eljárások egyszerűsítés és felgyorsítása érdekében. Hangsúlyozta azonban, hogy az ilyen eljárások felgyorsítására irányuló megfelelő intézkedéseket ugyanakkor úgy kell meghatározni, hogy mindez ne veszélyeztesse a felek számára egy jogállamban biztosított garanciákat.

Az Európai Parlament a zöld könyvre adott 2004. február 12-i véleményében[8] örömmel fogadta a Bizottság kezdeményezését, és kifejtette, hogy a kis értékű követelések esetén alkalmazható eljárást nemcsak pénzkövetelések esetén kellene alkalmazni, melyekre a perérték alapján először is meg kellene állapítani egy határt, hanem a kötelmi jog területéhez tartozó minden egyéb gazdasági jellegű jogvitára is ki kellene terjeszteni. A kis értékű követelések esetén alkalmazható eljárásban továbbá szüksége lenne alternatív vitarendezési (ADR) formák alkalmazására, a bizonyítás-felvétel egyszerűsítésére, valamint a jogorvoslathoz való jog korlátozására is.

2004. március 16-án a tagállamok szakértői megvitatták a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás bevezetéséről szóló rendelettervezetet. Az e szövegben foglalt megközelítést valamennyi küldöttség kedvezően fogadta, nevezetesen azt, hogy kerüljön sor egy olyan rendelet elfogadására, amelynek célja a kis értékű követelések elbírálásának egyszerűsítése és felgyorsítása kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás bevezetésével, amely a tagállamok belső joga szerinti eljárások alternatívájaként állna a peres felek rendelkezésre, azonban a belső jogot nem érintené, továbbá kiküszöbölné kis értékű követelés esetén valamely másik tagállamban lefolytatott eljárásban hozott határozat elismeréséhez és végrehajtásához szükséges közbenső intézkedéseket.

2. CÉLOK ÉS HATÁLY

2.1. Elsődleges célkitűzés

2.1.1. Kis értékű követelések esetén alkalmazandó eljárások hatékonyságának jelentősége

A költségek, az időráfordítás és a kellemetlenség nem szükségszerűen arányos a követelés nagyságával. Ellenkezőleg, minél kisebb a követelés, annál nagyobb súlyuk van e tényezőknek. Ez vezetett sok tagállamban a kis értékű követelések esetén alkalmazandó

---

[7] HL C 220., 2003.9.16., 5. o.

[8] A polgári eljárásjogok Európai Unióban történő közelítésének lehetőségeiről szóló európai parlamenti állásfoglalás (COM(2002) 654 + COM(2002) 746 - C5-0201/2003 - 2003/2087(INI)), A5-0041/2004.

egyszerűsített polgári eljárások bevezetéséhez. Ugyanakkor a több államra kiterjedő jogviták lehetséges száma egyre növekszik, mivel egyre többen élnek az EK-Szerződésben biztosított jogaikkal a személyek, áruk és szolgáltatások szabad mozgása tekintetében. Több államra kiterjedő jogvita esetén egyértelműen több akadálya van a gyors és nem költséges határozathozatalnak. Gyakran két ügyvédre is szükség van, további költséget jelent a fordítók és tolmácsok igénybevétele, valamint egyéb tényezők is jelen vannak, mint például a peres felek, a tanúk, ügyvédek utazása stb.

A potenciálisan felmerülő problémák nem csak a magánszemélyek közötti jogvitákra korlátozódnak. Kisvállalkozók is nehézségekbe ütközhetnek, ha a követeléseiket valamely másik tagállamban kívánják érvényesíteni. Amennyiben nem áll rendelkezésre olyan eljárás, amelynek a költsége a perértékkel arányban áll, úgy a felmerülő nehézségek a hitelező számára kérdéssé tehetik a jogi út gazdaságilag ésszerű voltát. A költségek, amelyek különösen valamely másik tagállamban lakóhellyel rendelkező adóssal szemben hozandó határozat meghozataláig felmerülnek, gyakran nem állnak arányban a követelés összegével. Az eljárási költségek, valamint a várható gyakorlati nehézségek miatt sok hitelező nem hisz abban, hogy jogosnak tartott követelését érvényesíteni tudja.

2.1.2. Kis értékű követelések esetén alkalmazandó eljárások jellemzői – az eljárás egyszerűsítése

Sok tagállam különös szabályokat vezetett be eljárásjogi rendszere és jogi hagyományai keretén belül kis értékű követelések esetén, amelyek a rendes eljáráshoz képest az eljárás egyszerűsítését irányozzák elő. Nem meglepő, hogy a kialakított megoldások egymástól eltérnek. Míg egyes tagállamokban kis értékű követelések esetén alkalmazandó különös eljárásokat vezettek be, addig más tagállamok ilyen követelések esetén az eljárás egyszerűsítését irányozták elő. Különbségek vannak továbbá az eljárás egyszerűsítésének mértékében is.

Az Egyesült Királyságban (Anglia/Wales, Skócia és Észak-Írország), Írországban, Svédországban és Spanyolországban kis értékű követelések esetén alkalmazandó különös eljárások vannak, amelyek a rendes eljáráshoz képest számos egyszerűsítést tartalmaznak. Németországban a bíróságok kis értékű követelések esetén az eljárásokat úgy alakíthatják, ahogyan azt megfelelőnek tartják. Franciaországban egyszerűsített módja van az eljárás megindításának („déclaration au greffe”) kis értékű követelések esetén. Ausztria, Finnország, Hollandia és más tagállamok polgári perrendtartása a rendes eljáráshoz képest számos eljárásjogi egyszerűsítést tartalmaz, amelyeket bizonyos értékhatár alatt kell alkalmazni. Ezen eljárásjogi egyszerűsítéseket ugyan nem lehet úgy tekinteni, hogy azok egy, a kis értékű követelések esetén alkalmazandó különös eljárást alkotnak, a gyakorlatban azonban nagyon hasonló eredményhez vezetnek.

A kis értékű követelések esetén jelenleg alkalmazásra kerülő eljárások és eljárásjogi egyszerűsítések legfontosabb jellemzői a következőkben foglalhatóak össze:[9]

– Mindazon tagállamokban, amelyek kis értékű követelések esetén alkalmazandó eljárásokat vezettek be, ezen eljárások tekintetében értékhatárokat állapítottak meg, melyek azonban egymástól jelentősen eltérnek[10]. Néhány tagállam értékhatártól függetlenül alkalmazza a

[9] Bővebben lásd a zöld könyv 4.3. fejezetében foglaltakat.

[10] 600 euro (Németország) és 8 234 euro (Anglia/Wales) között.

kis értékű követelések esetén alkalmazandó eljárást meghatározott típusú jogviták esetén is. A kis értékű követelések esetén alkalmazandó eljárásokat bevezetett tagállamok többségében ezen eljárásokat nem csak pénzkövetelések esetén alkalmazzák. Az egyszerűsített eljárás alkalmazása a legtöbb esetben kötelező (így az értékhatár alatti követelések esetén), azonban a jogvitát a bíró hivatalból vagy valamelyik fél kérelmére rendes eljárásra vagy egy formálisabb eljárásra utalhatja.

– Kis értékű követelések esetén alkalmazandó számos eljárásban már nyomtatványok állnak rendelkezésre a követelés érvényesítéséhez. Egy tagállam sem írja elő, hogy a nyomtatványnak jogszabályi hivatkozásokat kell tartalmaznia, vagyis csak a tényeket kell előadni. A legtöbb tagállamban egy bírósági alkalmazott vagy jogi szolgálat segítséget nyújt ilyen eljárás megindításához. Ezenkívül a pártatlanság elvének biztosítása mellett a bíró a tárgyalás során segíti (különösen eljárásjogi kérdésekben) az ügyvédi képviselettel nem rendelkező felet. Jelenleg egyik tagállam sem ír elő a kis értékű követelések esetén alkalmazandó eljárásokban kötelező ügyvédi képviseletet.

– A legtöbb tagállamban a kis értékű követelések esetén alkalmazandó eljárások esetén az egyik központi kérdés a bizonyításfelvételre vonatkozó szabályok enyhítése. Sok esetben a bíró ebben a tekintetben bizonyos mérlegelési jogkörrel rendelkezik. Jelenleg sok esetben lehetőség van csupán írásbeli eljárás lefolytatására (szóbeli meghallgatásra nem kerül sor). Néhány esetben a határozat tartalmára vonatkozó szabályokat is enyhítették. Sok tagállam a határozat meghozatalára határidőt írt elő. Jelentősen eltérnek egymástól a költségtérítésre vonatkozó eljárásjogi szabályok. A legtöbb tagállamban pervesztessége esetén az alperes viseli az összes költséget. A kis értékű követelések esetén alkalmazandó eljárásokban hozott határozatokkal szembeni jogorvoslati lehetőségeket a tagállamok belső joga jelentősen eltérően szabályozza.

2.2. Hatály

2.2.1. A közösségi szintű cselekvés szükségessége

Az EK-Szerződés 65. cikke jogalkotási hatáskört biztosít a Közösség számára a több államra kiterjedő vonatkozású polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén a belső piac megfelelő működéséhez szükséges mértékben.

A belső piaccal kapcsolatos követelményt illetően a közösségi intézmények bizonyos mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak eldöntésekor, hogy az adott intézkedés a belső piac megfelelő működéséhez szükséges-e vagy sem. Jelen javaslat megkönnyítené a belső piac megfelelő működését, mivel a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás bevezetése hozzájárulna a személyek, áruk, szolgáltatások vagy a tőke szabad mozgását gátló akadályok elhárításához. Ahogyan fentebb (2.1.2. pont) már kifejtésre került, a kis értékű követelések esetén alkalmazandó eljárások jelenleg lényeges eltéréseket mutatnak a tagállamokban. Az a körülmény, hogy a gazdasági szereplők csak lényegesen eltérő teljesítménnyel rendelkező jogszolgáltatási mechanizmusokat tudnak igénybe venni, a belső piacon fennálló verseny torzításához vezet, tekintet nélkül arra, hogy a gazdasági szereplők ugyanabban a tagállamban vagy különböző tagállamokban rendelkeznek-e székhellyel. Amíg egyes gazdasági szereplők – szemben másokkal – hatékony és eredményes eljárásokat vehetnek igénybe, a belső piacon érvényesülő versenyfeltételek a résztvevők számára nem lesznek egységesek. A tagállamok belső jogában fennálló különbségek akadályozzák a belső piac megfelelő működését. Következésképpen egy olyan helyzet, amelyben a különböző nemzeti jogrendszerek a hitelezők számára eltérően hatékony eljárásjogi eszközöket

biztosítanak, torzítja a belső piacon fennálló versenyt. A kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás így megkönnyítené a belső piac megfelelő működését.

A több államra kiterjedő vonatkozás követelményét illetően a Szerződés nyelvi változatainak többsége az „ügy" és nem az „intézkedés" szót használja. Így tehát szükséges és elégséges, hogy az „ügy" valamely vonatkozása terjedjen ki több államra. Ezt az értelmezést támasztja alá a 65. cikk c) pontja, mely szerint a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén meghozandó intézkedéseknek többek között ki kell küszöbölniük a polgári eljárások megfelelő lefolytatását akadályozó tényezőket, valamint ugyanezt támasztja alá a Szerződésnek az európai alkotmány létrehozásáról szóló III-269. cikke is.

Az eljárási jog már természetéből kifolyólag több államra kiterjedő vonatkozással bírhat. A bíró mindig a lex fori-t alkalmazza, függetlenül attól, hogy a jogvitának van-e több államra kiterjedő vonatkozása vagy sem. Kis értékű követeléssel kapcsolatos jogvita jelenthet több államra kiterjedő vonatkozással bíró ügyet, mivel – a belső piac fejlődésére figyelemmel – a gazdasági szereplők és fogyasztók többsége előbb vagy utóbb bele fog keveredni külföldön ilyen jogvitába.

Amennyiben a belső piac megfelelő működéséhez szükséges intézkedést – különösen, mert kiküszöböli a különböző tagállamok gazdasági szereplői közötti verseny torzulását – egyetlen államra kiterjedő ügyekre is alkalmazzák, úgy ennek szükségszerűen több államra kiterjedő vonatkozása is van, mivel egy, a kis értékű követelések esetén alkalmazható hatékony eljárás valamennyi tagállamban történő bevezetése meg fogja könnyíteni a jogszolgáltatáshoz való hozzáférést, mégpedig ugyanolyan feltételek mellett.

A 65. cikk szerinti, belső piaccal kapcsolatos követelmény így korlátozza a több államra kiterjedés követelményét. A belső piac megfelelő működéséhez szükséges valamely intézkedés szükségszerűen több államra is kiterjedő vonatkozással bír, miközben egy több államra kiterjedő vonatkozású intézkedés nem mindig szükséges a belső piac megfelelő működéséhez. Ezt az értelmezést támasztják alá a 65. cikk elfogadását megelőző tárgyalások is, mivel a belső piaccal kapcsolatos követelményt a tárgyalások vége felé vezették be a rendelkezés alkalmazási körének korlátozása érdekében. A 65. cikk megfogalmazóinak szándéka nem irányulhatott e cikk még szigorúbb értelmezésére, mivel ez új korlátokat állított volna az igazságszolgáltatáshoz való jognak az európai igazságügyi térségben való érvényesülése elé. Minden jogi eszköznek rendelkeznie kellene egy saját meghatározással a „több államra kiterjedő vonatkozás" tekintetében, mivel ez a meghatározás a szabályozás tárgyától függően mindig más lenne, ez pedig jelentős nehézségeket okozna e jogi eszközök alkalmazásában.

Nem ajánlatos, sőt az elérni kívánt hatással éppen ellentétes hatással járna a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás alkalmazási körének a több államra kiterjedő vonatkozású ügyekre történő korlátozása.

Először is el kell kerülni, hogy két különböző szabályozás vonatkozzon a kizárólag egyetlen államra kiterjedő ügyekre, illetve a több államra kiterjedő vonatkozású ügyekre. Egy ilyen kettős szabályozás ugyanis ellentétes lenne a mindenki számára egységes és koherens jogi térség megvalósítására irányuló célkitűzéssel.

Továbbá, ahogyan fentebb kifejtésre került, kis értékű követelések esetén nem állnak a peres felek rendelkezésére valamennyi tagállamban gyors és nem költséges eljárások. Mivel hiányoznak az ilyen, a perértékkel arányban álló költséggel járó eljárások, így a bírósághoz

való fordulás gazdaságossága sok esetben kérdésessé válik, és a hitelezők gyakran inkább nem indítanak jogi eljárást. A hatékony igazságszolgáltatáshoz való jog e korlátozása olyan gazdasági költségekkel jár, amelyek jelentős negatív makrogazdasági hatásokkal járnak a belső piac megfelelő működésére.

2.2.2. Szubszidiaritás és arányosság

E javaslat célját, vagyis azt, hogy a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás bevezetésével egyszerűsödjenek és gyorsuljanak fel a kis értékű követelések érvényesítésére irányuló eljárások, nem tudják megfelelően elérni maguk a tagállamok, mivel nem tudják biztosítani azt, hogy az alkalmazandó szabályok az egész Közösségben egyenértékűek legyenek. A célkitűzést így kizárólag közösségi szinten lehet elérni.

E javaslat teljes mértékben megfelel az arányosság elvének is, mivel szigorúan a célkitűzés eléréséhez szükséges mértékre korlátozódik. Ebben az összefüggésben különösen ki kell hangsúlyozni a választott jogi eszköz (rendelet) és a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás fakultatív jellegének együttes hatását a tagállamok nemzeti joga szerinti hasonló eljárásokhoz viszonyítva. Miközben a javasolt rendelet biztosítaná az eljárás egységességét és közvetlen alkalmazhatóságát, csak arra kötelezné a tagállamokat, hogy biztosítsák az európai eljárás mint további jogi eszköz rendelkezésre állását. A rendelet nem kötelezné arra a tagállamokat, hogy a kis értékű követelések esetén alkalmazandó, már korábban meghozott szabályaikat feladják, sem pedig arra, hogy ezeket a szabályokat a közösségi jognak megfelelően módosítsák. Ennélfogva ez a rendelettervezet, amely nem érinti a tagállamok azon jogát, hogy a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás mellett tovább alkalmazzák nemzeti szabályaikat, sokkal kevésbé korlátozza eljárási rendszereiket, mint egy irányelv, amely megkövetelné a nemzeti jogszabályoknak az irányelvben foglaltakhoz történő igazítását. Ez a jogalkotási módszer de facto biztosítja a kis értékű követelések hatékony elbírálásának közös minimumát, azonban lehetővé teszi a tagállamoknak, hogy adott esetben az ennél még jobban működő nemzeti szabályozást fenntartsák. Végeredményben a hitelezőknek kell eldönteni, hogy melyik eljárást tartják hatékonyabbnak vagy hozzáférhetőbbnek; ez utóbbi kritérium a több tagállamban tevékenykedők számára különösen fontos, akik a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárásnak köszönhetően majd nem lesznek rákényszerítve arra, hogy minden egyes tagállam eljárási jogát megismerjék. Végül a javaslat 17. cikke szerint „amennyiben e rendelet másképp nem rendelkezik, a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárásra azon tagállam eljárási joga irányadó, amelyben az eljárást megindították”. Ennélfogva a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás bevezetése nem teszi szükségessé a nemzeti eljárási jogszabályok további közelítését, és így a hazai joggal való ütközés lehetőségét az abszolút minimumra korlátozza.

2005/0020 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás bevezetéséről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 61. cikke c) pontjára,

tekintettel a Bizottság javaslatára[11],

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére[12],

a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárással összhangban[13],

mivel:

(1) Az Európai Unió egyik célkitűzése az, hogy az Európai Uniót mint a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térséget – amelyben a személyek szabad mozgása biztosítva van – fenntartsa és továbbfejlessze. Egy ilyen térség fokozatos kialakítása érdekében a Közösségnek többek között a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés keretében meg kell hoznia a belső piac megfelelő működéséhez szükséges intézkedéseket.

(2) E tekintetben a Közösség egyéb intézkedések mellett már elfogadta a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről szóló, 2000. május 29-i 1348/2000/EK tanácsi rendeletet[14], a polgári és kereskedelmi ügyekben egy Európai Igazságügyi Hálózat létrehozásáról szóló, 2000. május 28 i 2001/470/EK tanácsi határozatot[15], a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendeletet[16], valamint a nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozásáról szóló, 2004. április 21-i 805/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletet[17].

(3) 2002. december 20-án a Bizottság elfogadta az európai fizetési meghagyásos eljárásról, valamint a kis értékű követelések elbírálására irányuló eljárások

---

11 HL C […]., […], […]. o.
12 HL C [...]., […], […]. o.
13 HL C […]., […], […]. o.
14 HL L 160., 2000.6.30. 37. o.
15 HL L 174., 2001.6.27. 25. o.
16 HL L 12., 2001.1.16., 1. o.
17 HL L 143., 2004.4.30. 15. o.

egyszerűsítését és gyorsítását célzó intézkedésekről szóló zöld könyvet[18]. A zöld könyv elfogadását követően tárgyalások indultak a kis értékű követelések elbírálására irányuló eljárások egyszerűsítését és gyorsítását célzó intézkedésekre vonatkozóan.

(4) Sok tagállam a kis értékű követelések elbírálására egyszerűsített polgári eljárásokat vezetett be, mivel a perrel kapcsolatos költségek, időráfordítás és kellemetlenség nem szükségszerűen arányos a követelés nagyságával. Több államra kiterjedő vonatkozású ügyek esetén több akadálya van a gyors és nem költséges határozathozatalnak. Így tehát szükség van egy, a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás bevezetésére. Egy ilyen európai eljárásnak azt a célt kell követnie, hogy egy rövidebb ideig tartó és kevesebb költséggel járó eljárással megkönnyítse a jogszolgáltatáshoz való hozzáférést.

(5) Mivel a belső piacon fennálló versenyt torzítja az, hogy a különböző tagállamokban a hitelezők rendelkezésére álló eljárási jogi eszközök nem egyformán működnek, szükségessé válik a közösségi jogalkotás, mely az egész Európai Unióban egységes feltételeket biztosít a hitelezők és adósok számára.

(6) Lehetővé kell tenni a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárást egyetlen tagállamra kiterjedő ügyek esetén is annak érdekében, hogy a különböző tagállamokban tevékenykedő gazdasági szereplők közötti verseny ne torzuljon, és könnyebb legyen a jogszolgáltatáshoz ugyanolyan feltételekkel hozzáférni valamennyi tagállamban.

(7) A kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás célja, hogy egyszerűsítse és felgyorsítsa a kis értékű követelések elbírálását, továbbá csökkentse annak költségeit azáltal, hogy a tagállamok belső joga által nyújtott lehetőségek mellett további fakultatív jogi eszközt biztosít, és egyszerűbbé teszi a kis értékű követelés esetén valamely másik tagállamban lefolytatott eljárásban hozott határozatok elismerését és végrehajtását.

(8) Az eljárás megindításának megkönnyítése érdekében a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás megindításakor a felperesnek ki kell töltenie egy keresetlevél-formanyomtatványt, és azt be kell nyújtania az illetékes bírósághoz.

(9) A költségek és a késedelem csökkentése érdekében az iratokat ajánlott, tértivevényes postai küldeményként kell a feleknek kézbesíteni, vagy bármilyen más rövidebb úton, például egyszerű levélben, faxon vagy e-mailben kell megküldeni. Az eljárást írásban kell lefolytatni, kivéve, ha a bíróság szükségesnek tartja a szóbeli meghallgatást. Az ügyvédi képviselet nem kötelező.

(10) A bíróság a meghallgatást audio-, video- vagy e-mail-konferencia útján is lefolytathatja. A bíróság a mérlegelési jogkörében meghatározhatja a bizonyítási eszközöket és a bizonyításfelvétel terjedelmét is, és lehetővé teheti a telefonon, továbbá írásbeli tanúvallomás, audio-, video- vagy e-mail-konferencia útján történő bizonyításfelvételt is.

(11) A bíróságnak biztosítania kell a kontradiktórius eljárás elvének érvényesülését.

---

[18] COM(2002) 746 végl.

(12) A határozathozatalhoz szükséges idő csökkentése érdekében a határozatot a keresetlevél nyilvántartásba vételétől számított 6 hónapon belül meg kell hozni.

(13) A kis értékű követelések elbírálásának gyorsítása érdekében a határozatnak azonnal végrehajthatónak kell lennie, függetlenül attól, hogy jogorvoslati eszköz rendelkezésre áll-e, és nem lehet követelni biztosíték nyújtását.

(14) A költségek csökkentése érdekében, amennyiben a pervesztes fél természetes személy, és nem képviseli ügyvéd vagy más jogvégzett személy, nem kötelezhető a másik felet képviselő ügyvéd vagy más jogvégzett személy díjának megtérítésére.

(15) A határozat elismerésének és végrehajtásának megkönnyítése érdekében egy másik tagállamban kis értékű követelés esetén alkalmazható európai eljárásban hozott határozatot egy másik tagállamban el kell ismerni és végrehajthatónak kell tekinteni végrehajthatósági határozat szükségessége és az elismerés megtámadásának lehetősége nélkül.

(16) Ez a rendelet összhangban áll az alapvető jogokkal, valamint figyelembe veszi különösen az Európai Unió alapjogi chartája által elismert elveket mint a közösségi jog általános elveit. A rendelet mindenekelőtt a charta 47. cikkében elismert korrekt bírósági eljáráshoz való jog maradéktalan tiszteletben tartását kívánja biztosítani.

(17) Az e rendelet végrehajtásához szükséges intézkedéseket a Bizottságra ruházott végrehajtási hatáskörök gyakorlására vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 1999. június 28-i 1999/468/EK tanácsi határozatban[19] megállapított tanácsadó bizottsági eljárással összhangban kell elfogadni.

(18) A Szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás és arányosság elvével összhangban e rendelet céljait, nevezetesen a kis értékű követelések elbírálására irányuló eljárások egyszerűsítését és felgyorsítását, valamint az ezzel járó költségek csökkentését a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért azok a Közösség által jobban megvalósíthatók. Ez az irányelv kizárólag az e célok eléréséhez szükséges intézkedésekre korlátozódik.

(19) [Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyság és Írország helyzetéről szóló jegyzőkönyv 3. cikkének megfelelően az Egyesült Királyság és Írország közölték szándékukat, mely szerint e rendelet elfogadásában és alkalmazásában részt kívánnak venni.]

(20) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikkének megfelelően Dánia nem vesz részt e rendelet elfogadásában, és így az nem kötelező rá nézve és nem alkalmazandó rá.

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

---

[19] HL L 184., 1999.7.17., 23. o.

1. fejezet

CÉL ÉS ALKALMAZÁSI KÖR

1. cikk

Cél

E rendelet célja, hogy egyszerűsítse és felgyorsítsa a kis értékű követelések elbírálását, továbbá csökkentse annak költségeit a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás ("kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás") bevezetésével, amely a tagállamok belső joga szerinti eljárások – melyeket ezen új eljárás nem érint – alternatívájaként áll a peres felek rendelkezésére.

E rendelet célja továbbá, hogy kiküszöbölje kis értékű követelés esetén az egyik tagállamban lefolytatott eljárásban hozott határozatnak – kivéve a nem vitatott követelésekre vonatkozó határozatokat – valamely másik tagállamban történő elismeréséhez és végrehajtásához szükséges közbenső intézkedéseket.

2. cikk

Hatály

1. Tekintet nélkül az eljáró bíróság jellegére, e rendelet azon polgári és kereskedelmi ügyekben alkalmazandó, amelyek esetén a pénzbeli vagy nem pénzbeli követelés kamatok és költségek nélkül számított összértéke az eljárás megindításakor nem haladja meg a 2.000 eurót (a továbbiakban: kis értékű európai követelés). E rendelet nem terjed ki különösen az adó-, vám- és közigazgatási ügyekre.

2. E rendelet nem vonatkozik:

   a) természetes személyek személyi állapotára, jog- és cselekvőképességére,

   b) házassági vagyonjogra, végrendeletre és öröklésre,

   c) csődeljárásra, kényszeregyezségre és hasonló eljárásokra,

   d) szociális biztonságra,

   e) választottbíráskodásra,

   f) munkajogra.

3. E rendelet alkalmazásában a „tagállam” kifejezés a tagállamokat jelenti, Dánia kivételével. *[Egyesült Királyság, Írország]*

II. fejezet

KIS ÉRTÉKŰ KÖVETELÉSEK ESETÉN ALKALMAZHATÓ EURÓPAI ELJÁRÁS

3. cikk

Az eljárás megindítása

1. A felperes a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárást úgy indítja meg, hogy kitölti az I. mellékletben foglalt keresetlevél-formanyomtatványt, és azt egyéb vonatkozó dokumentumokkal együtt közvetlenül az illetékes bíróságon leadja, vagy postai úton, illetve bármilyen egyéb kommunikációs eszközzel, például faxon vagy e-mailben eljuttatja, feltéve, hogy ez utóbbiakat a tagállam, amelyben az eljárást megindítja, elfogadja.

2. A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot, hogy mely kommunikációs eszközök használatát fogadják el. A Bizottság az erre vonatkozó információkat közzéteszi.

3. A bíróság a beérkezését követően a keresetlevelet rögtön nyilvántartásba veszi, továbbá feljegyzi minden olyan egyéb dokumentum beérkezésének időpontját is, amely a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárásban beérkezik.

4. Az elévülési idő megszakad, illetve adott esetben nyugszik azáltal, hogy a bíróság a keresetlevelet a 3. bekezdésnek megfelelően nyilvántartásba vette.

5. Amennyiben a keresetlevél olyan ügyre vonatkozik, amely a 2. cikkben foglaltak alapján nem tartozik e rendelet hatálya alá, a bíróság az ügyet nem kis értékű európai követelésként, hanem azon tagállamban alkalmazandó eljárási jogi szabályoknak megfelelően tárgyalja, amely tagállamban az eljárást megindították. Ebben az esetben a bíróság a felperest ennek megfelelően tájékoztatja.

6. Amennyiben a bíróság úgy találja, hogy a felperes által szolgáltatott információk nem megfelelőek, illetve nem elég világosak, vagy a keresetlevél hiányos, a bíróság lehetőséget adhat a felperesnek a keresetlevél kiegészítésére, illetve kiigazítására, vagy a bíróság által megjelölt további információk vagy dokumentumok benyújtására.

7. A tagállamok biztosítják, hogy a keresetlevél-formanyomtatvány valamennyi olyan bíróságon elérhető legyen, melyek előtt a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás megindítására sor kerülhet, továbbá, hogy e bíróságok segítséget nyújtsanak a felperesnek a keresetlevél-formanyomtatvány kitöltéséhez.

4. cikk

Az eljárás lefolyása

1. A kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárás írásbeli eljárás, kivéve, ha a bíróság a felek erre vonatkozó esetleges észrevételeit vagy kérelmeit is figyelembe véve a szóbeli meghallgatást szükségesnek ítéli.

2. A keresetlevél bírósági nyilvántartásba vételét követően a bíróság kitölti a II. mellékletben foglalt formanyomtatvány 1. részét.

A bíróság a keresetlevél egy példányát és a kitöltött formanyomtatványt a keresetlevél nyilvántartásba vételét követő nyolc napon belül, a 11. cikkben foglaltaknak megfelelően kézbesíti az alperesnek.

3. Az alperes a keresetlevél és a formanyomtatvány átvételét követő egy hónapon belül, a formanyomtatvány II. részének kitöltésével és a bírósághoz történő eljuttatásával vagy bármilyen más, megfelelő módon válaszolhat. A válaszhoz további dokumentumok is mellékelhetők.

4. Az alperes válaszának a bírósághoz való beérkezését követő nyolc napon belül a bíróság a válasz, valamint az esetleges egyéb dokumentumok másolatát a 11. cikkben foglaltaknak megfelelően megküldi a felperesnek.

5. Ha az alperes a válaszában a felperessel szemben ellenkövetelést támaszt, bíróság tájékoztatja a felperest az ellenkövetelésről. a felperes az ellenkövetelésre az alperes válaszának kézhezvételétől számított egy hónapon belül válaszol.

6. Amennyiben az ellenkövetelés összértéke a 2. cikk (1) bekezdésében foglalt összeget meghaladja, a bíróság az ellenkövetelést csak akkor bírálja el, ha az a követeléssel együtt ugyanazon jogviszonyból származik, és a bíróság célszerűnek ítéli a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárásban való elbírálását.

7. Amennyiben a bírósághoz beérkezett valamely további dokumentum nem az eljárás nyelvén került kiállításra, a bíróság csak akkor kéri e dokumentum fordítását, ha a fordítás a határozat meghozatalához szükséges.

Amennyiben az egyik fél valamely dokumentum átvételét megtagadja, mert az nem az 1348/2000/EK rendelet 8. cikkében előírt nyelvek egyikén került kiállításra, a bíróság erről a másik felet tájékoztatja, és javasolja a dokumentum lefordítását.

5. cikk

Az eljárás befejezése

1. Az alperes, illetve a felperes válaszának a bírósághoz a 4. cikk (3), illetve (5) bekezdésében foglalt egy hónapos határidőn belül történt beérkezésétől számított egy hónapon belül a bíróság:

(a) határozatot hoz, vagy

(b) felhívja a feleket, hogy meghatározott időn belül nyújtsanak be további információt a követeléssel kapcsolatban, vagy

(c) megidézi a feleket tárgyalásra.

2. Amennyiben a bíróság a 4. cikk (3) bekezdésében foglalt egy hónapos határidőn belül nem kapja meg az alperes válaszát, a bíróság mulasztási ítéletet hoz.

6. cikk

Tárgyalás

1. A bíróság a meghallgatást audio-, video- vagy e-mail-konferencia útján is lefolytathatja, amennyiben ennek műszaki feltételei rendelkezésre állnak, és mindkét fél hozzájárul.

2. Amennyiben az egyik fél csak képviselőjén keresztül van jelen a meghallgatáson, a bíróság kérheti a fél által adott írásbeli meghatalmazás bemutatását, amennyiben ezt megköveteli azon tagállam eljárási joga, amelyben az eljárást megindították.

7. cikk

Bizonyítás felvétele

1. A bíróság a mérlegelése szerint meghatározhatja a bizonyítási eszközöket és a bizonyításfelvétel terjedelmét. A bíróság így különösen lehetővé teheti a telefonon, továbbá írásbeli tanúvallomás, audio-, video- vagy e-mail-konferencia útján történő bizonyításfelvételt is.

2. A bíróság kivételesen lehetővé teheti a szakértői bizonyítást is, amennyiben ez a határozathozatalhoz szükséges.

8. cikk

A felek képviselete

Az eljárásban nem kötelező a felek ügyvéd vagy más jogi képviselő általi képviselete.

9. cikk

A bíróság feladata

1. A bíróság biztosítja a korrekt bírósági eljáráshoz való jogot és a kontradiktórius eljárás elvének érvényesülését, különösen a szóbeli meghallgatás szükségességéről, a bizonyítási eszközökről és a bizonyításfelvétel terjedelméről való döntésnél.

2. A bíróság nem kötelezi a feleket a követelés jogi értékelésére.

3. Amennyiben szükséges, a bíróság eljárásjogi kérdésekben segíti a feleket, és a tényállás megállapítása érdekében azoktól további információkat kérhet.

4. A bíróság adott esetben a felek közötti egyezségre törekszik.

10. cikk

Határozat

1. A bíróság a határozatot a keresetlevél nyilvántartásba vételétől számított hat hónapon belül meghozza.

2. A bíróság határozatát a 11. cikk szerint kézbesíti a feleknek, kivéve, ha a határozatot a tárgyalás végén a felek jelenlétében, szóban hirdeti ki.

11. cikk

Az iratok kézbesítése

1. Amennyiben az iratokat nem abban a tagállamban kell kézbesíteni, amelyben az eljárást folytatják, úgy az iratokat ajánlott, tértivevényes postai küldeményként kell a feleknek kézbesíteni, figyelembe véve az 1348/2000/EK rendelet 14. cikkében foglalt esetleges további feltételeket, és tekintettel annak 8. cikkére.

2. Amennyiben az iratokat abban a tagállamban kell kézbesíteni, amelyben az eljárást folytatják, és a címzett címe bizonyosan ismert, úgy az iratokat ajánlott, tértivevényes postai küldeményként kell a feleknek kézbesíteni, vagy bármilyen más rövidebb úton, például egyszerű levélben, faxon vagy e-mailben kell megküldeni, feltéve, hogy ezt azon tagállam eljárási joga, amelyben az eljárást folytatják, lehetővé teszi.

3. Amennyiben kivételesen nem lehetséges a kézbesítés az (1) és (2) bekezdésnek megfelelően, úgy az személyes kézbesítést biztosító, egyéb módon is eszközölhető.

12. cikk

Határidők

1. A bíróság a 4. cikk (3) és (5) bekezdésében foglalt határidőket meghosszabbíthatja, amennyiben ez rendkívüli körülményekre tekintettel szükséges a felek hatékony védekezésének biztosításához.

2. Amennyiben a bíróság rendkívüli körülmények miatt nem tudja betartani a 4. cikk (2) és (4) bekezdésében, az 5. cikk (1) bekezdésében és a 10. cikk (1) bekezdésében foglalt határidőket, haladéktalanul megteszi a szükséges intézkedéseket az eljárás rendes menete veszélyeztetésének elkerülése érdekében.

3. Az e rendeletben előírt határidők számítására az időtartamokra, időpontokra és határidőkre vonatkozó szabályok meghatározásáról szóló, 1971. június 3-i 1182/71/EGK, Euratom tanácsi rendelet[20] alkalmazandó.

[20] HL L 124., 1971.6.8., 1. o.

13. cikk

A határozat végrehajthatósága

A határozat az esetleges jogorvoslat rendelkezésre állásától függetlenül azonnal végrehajtható. Biztosíték nyújtása nem követelhető.

14. cikk

Költségek

1. A pervesztes fél viseli az eljárás költségeit, kivéve, ha ez méltánytalan vagy aránytalan lenne. Ebben az esetben a bíróság a költségek viseléséről méltányosan dönt.

2. Amennyiben a pervesztes fél természetes személy, és nem képviseli ügyvéd vagy más jogvégzett személy, nem kötelezhető a másik felet képviselő ügyvéd vagy más jogvégzett személy díjának megtérítésére.

15. cikk

Jogorvoslat

1. A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot arról, hogy eljárási joguk lehetővé teszi-e a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárásban hozott határozattal szembeni jogorvoslatot. A Bizottság az erre vonatkozó információkat közzéteszi.

2. A kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárásban hozott határozattal szembeni jogorvoslati eljárásban nem kötelező a felek ügyvéd vagy más jogi képviselő általi képviselete.

3. A jogorvoslati eljárásban hozott határozattal szemben nem lehetséges további jogorvoslat.

16. cikk

A határozat felülvizsgálata

Az alperes, feltéve, hogy haladéktalanul cselekszik, a következő esetekben kérelmezheti a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárásban hozott határozat felülvizsgálatát a határozatot hozó bíróság tagállamának joga szerinti – és a Bizottsággal a 805/2004/EK rendelet 19. és 30. cikke szerint közölt – feltételek mellett:

(a) (i). a formanyomtatványt vagy a tárgyalásra való idézést az általa való személyes kézhezvétel bizonyítéka nélkül kézbesítették, és

(ii). a kézbesítésre számára fel nem róható okból nem megfelelő időben vagy nem megfelelő módon került sor, és így a védekezéshez szükséges előkészületeket nem tudta megtenni; vagy

b) az alperes a követelést számára fel nem róható okból vis major vagy rendkívüli körülmények miatt nem tudta vitatni.

17. cikk

Alkalmazandó eljárási jog

E rendelet eltérő rendelkezése hiányában a kis értékű követelések esetén alkalmazandó európai eljárásra azon tagállam eljárási joga alkalmazandó, amelyben az eljárást folytatják.

III. fejezet

ELISMERÉS ÉS VÉGREHAJTÁS

18. cikk

Elismerés és végrehajtás

1. A valamely tagállamban a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárásban hozott határozatot egy másik tagállam elismeri és végrehajtja, éspedig végrehajthatósági határozat szükségessége vagy az elismerés megtámadásának lehetősége nélkül, feltéve, hogy a határozatot a származási tagállam bírósága a III. mellékletben foglalt formanyomtatvány alkalmazásával megerősítette.

2. A határozatot a bíróság megerősíti, amennyiben ez nem ütközik a 44/2001/EK rendelet II. fejezetének 3. és 6. szakaszában lefektetett joghatósági szabályokba.

   A tanúsítványt a határozat nyelvén kell kiállítani.

   A tanúsítvány kiállításával szemben nincs helye jogorvoslatnak.

   A tanúsítvány kiigazítására azon tagállam joga alkalmazandó, amelyben az eljárást lefolytatták.

3. Amennyiben a határozathozatalkor valószínű, hogy a határozatot egy másik tagállamban kell végrehajtani, a tanúsítványt a bíróság a határozat meghozatalakor hivatalból kiállítja. Más esetben a tanúsítványt a bíróság bármelyik fél kérelmére kiállítja.

4. A határozat végrehajtását kérelmező fél a következőket iratokat köteles benyújtani:

   a) a határozat hitelesített másolata; és

   b) az (1) bekezdésben említett tanúsítvány.

5. Az 1.-4. bekezdések nem alkalmazhatók a 805/2004/EK rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett nem vitatott követelésről szóló határozatokra.

IV. fejezet

MÁS KÖZÖSSÉGI JOGI AKTUSOKHOZ VALÓ VISZONY

19. cikk

A 805/2004/EK rendelethez és a 44/2001/EK rendelethez való viszony

E rendelet nem érinti a 805/2004/EK rendelet és a 44/2001/EK rendelet alkalmazását.

V. fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

20. cikk

Tájékoztatás

Az illetékes nemzeti hatóságok különösen a 2001/470/EK határozattal polgári és kereskedelmi ügyekben létrehozott Európai Igazságügyi Hálózat keretében együttműködnek annak érdekében, hogy a nyilvánosságot és a szakmai köröket tájékoztassák a kis értékű követelések esetén alkalmazható európai eljárásról.

21. cikk

Végrehajtási intézkedések

Az e rendelet végrehajtásához szükséges intézkedéseket, amelyek: a 2. cikk (1) bekezdésében megállapított értékhatár módosítására, vagy a mellékletekben foglalt formanyomtatványok aktualizálására vagy technikai módosítására, illetve további formanyomtatványok bevezetésére irányulnak, a 22. cikk (2) bekezdésében említett tanácsadási eljárással összhangban a Bizottság fogadja el.

22. cikk

Bizottság

1. A Bizottság munkáját a 44/2001/EK rendelet 75. cikke értelmében létrehozott bizottság segíti.

2. Amennyiben e bekezdésre hivatkoznak, az 1999/468/EK határozat 3. és 7. cikkét kell alkalmazni, a 8. cikk rendelkezéseit is figyelembe véve.

3. A bizottság elfogadja eljárási szabályzatát.

23. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet […]-án/én lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban az Európai Közösséget létrehozó szerződésnek megfelelően.

Kelt Brüsszelben-án/-én.

az Európai Parlament részéről	*a Tanács részéről*
az elnök	*az elnök*
[…]	*[…]*